

Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk

Jaarverslag 2025

Inhoud

Voorwoord	2
De weidevogelgebieden	3
Verslag van het bestuur	5
Activiteiten	6
Financiën	8
Bijlage 1 Weidevogelgebied De Kroon-Vitens	10
Bijlage 2 Weidevogelgebied De Hoon	14
Bijlage 3 Samenstelling bestuur 2025	16
Colofon	17

Voorwoord

‘Aan ambitie geen gebrek’ is een bekende gezegde. En dat geldt zeker voor ons. De stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk (hierna: WEVS) zet zich in voor een toename van het aantal weidevogels. Wij staan daarin niet alleen. De provincie, de gemeenten en ons gelieerde partijen delen die ambitie. Daarvoor hebben we in december 2025 een gezamenlijke ambitieverklaring opgesteld. In de paragraaf ‘Verslag van het bestuur’ op pagina 5 leest u daar meer over.

In dit jaarverslag leest u ook de resultaten van ons werk. Helaas moeten we vaststellen dat deze tegenvallen. In de afgelopen 10 jaar hebben we een (geleidelijke) groei en stabilisatie van het aantal weidevogels gezien. In 2025 is dat niet het geval. Zowel bij de Kroon als De Hoon is er weinig broedsucces en zijn er niet of nauwelijks jonge weidevogels uitgevlogen. Het tienjarig jubileumjaar van onze stichting is wat dat betreft geen reden voor een feest. Wel om de kluut af te beelden op de voorpagina van dit jaarverslag. Om daarmee aan te geven hoe succesvol ons werk ook is voor andere vogel- en diersoorten.

We gaan niet uit van een omslag en we zullen er dus alles aan doen om de komende jaren meer succesvol te zijn. Aan onze ambitie zal het niet liggen. Dat zal zeker ook niet aan onze vrijwilligers en de pachters, de gebroeders Sturkenboom (De Kroon) en Michiel Miltenburg (De Hoon) liggen. Zij hebben weer goed werk verricht. Heel veel dank is voor hen meer dan verdiend.

Jan Buys

Voorzitter Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk

De weidevogelgebieden

WEVS heeft twee gebieden in beheer, de Kroon en de Hoon.

De Kroon

In 2014 heeft de gemeente Houten ongeveer 10 hectare weiland genaamd De Kroon aangekocht. De keuze is op De Kroon gevallen, omdat dit weiland van oudsher weidevogelrijk is. Een belangrijk tweede argument daarbij is dat het land altijd traditioneel gebruikt is en er is bovendien een nat gedeelte (zogenoeten 'plasdras') in aanwezig is wat voor weidevogels een belangrijke trekpleister kan zijn.

Ligging

Het gebied De Kroon ligt in het Eiland van Schalkwijk tussen de Waalseweg en de Schalkwijkse wetering en is op de onderstaande kaart roze gearceerd.

Terrein Vitens

Vitens heeft in 2018 het aangrenzende perceel (rechts van het roze gearceerde deel) aangekocht. In 2019 is de samenwerking met Vitens geïntensiveerd en middels constructieve gesprekken onderling stemt Vitens het beheer van zijn terreinen af op weidevogels, zodat er nu effectief een weidevogelleefgebied van ongeveer 30 hectare is ontstaan is.

De Hoon

Het gebied De Hoon ligt tussen het Amsterdams Rijnkanaal en de Rondweg in Houten en hoort bij het oorspronkelijke weidevogelgebied 'de Meerpaal'. Het gebied is circa 10 hectare. De gemeente Houten is eigenaar en heeft tot en met 2021 samen met vrijwilligers het beheer verzorgd. De gemeente heeft WEVS gevraagd de verantwoordelijkheid voor het beheer over te nemen. Dat is met ingang van 2022 de situatie en sindsdien verzorgen wij samen met de vrijwilligers en een veehouder het beheer.

Verslag van het bestuur

Werkzaamheden bestuur

WEVS werkt aan de uitbreiding van de weidevogelgebieden op het eiland van Schalkwijk. Hiervoor hebben wij contact en overleg op bestuurlijk en ambtelijk niveau met de gemeente Houten, de provincie Utrecht en met ons verwante organisaties.

Ambitieverklaring

Vertegenwoordigers van de provincie Utrecht, de gemeente Houten, Boerennatuur Utrecht-Oost, Landschap erfgoed Utrecht, Vitens en WEVS hebben een ambitie geformuleerd over het weidevogelbeheer op het eiland van Schalkwijk. Hiermee is een belangrijke stap gezet om gezamenlijk te werken aan uitbreiding van het aantal hectares weidevogelleefgebied en het stimuleren van kwalitatief betere gronden voor de weidevogels. De verklaring luidt als volgt:

‘Wij vinden dat het Eiland van Schalkwijk een geschikt leefgebied biedt voor de weidevogels. Onze gezamenlijke ambitie is het bereiken van een robuuste en duurzame populatie weidevogels op het Eiland van Schalkwijk. Dit willen wij bereiken door het oppervlak weidevogelleefgebied robuuster te maken. Dit kan door weidevogelleefgebied te vergroten, beter onderling te verbinden en door optimaliseren van inrichting en beheer. Hierbij stimuleren we langjarige continuïteit van beheer. Dit doen we in samenwerking met boeren, overheden, agrarische collectieven, vrijwilligers en bedrijven.’

Wij hebben in het overleg gestreefd naar een minder vrijblijvende tekst. Het gaat ons er ook om dat je de plannen kunt financieren en dat er voldoende borging van alle partijen is om de plannen uit te kunnen voeren. Daarbij zal het aanwijzen van het eiland van Schalkwijk als een weidevogelkerngebied ons goed van pas komen. We begrijpen de belangen van de deelnemende organisaties en zijn dan ook akkoord gegaan met deze verklaring.

Met een verklaring alleen ben je er (nog) niet. Het gaat er ook om dat je deze omzet in plannen en acties. De jaren 2026 en verder zullen we gebruiken om onze ambities waar te maken.

Overleg provincie en gemeente

WEVS kaart diverse onderwerpen aan bij de provincie en de gemeente Houten. Zeker als de weidevogels in het geding zijn. Zo heeft de provincie Utrecht de nota Utrechts programma landelijk Gebied (UPLG) uitgebracht. Hierin staat aangegeven hoe de provincie omgaat met de landelijke gebieden. Het is ons niet duidelijk hoeveel grond de provincie Utrecht nu ter beschikking stelt voor weidevogels. WEVS heeft om die reden een voorstel ingediend om 100 hectare op het eiland van Schalkwijk en € 6 mln vrij te maken voor weidevogels.

De gemeente Houten heeft in samenwerking met de provincie Utrecht het plan een snelfietsverbinding door polder Blokhoven aan te leggen. Polder Blokhoven is een gebied

waarbij uitstek weidevogels voorkomen. Een fietsverbinding is een bedreiging voor hen. WEVS heeft hiervoor aandacht gevraagd bij de gemeente en de provincie.

Op 14 mei 2025 heeft WEVS overleg gehad met de gemeente Houten over de concept rapportage Weidevogelgebieden gemeente Houten. Deze rapportage is een uitwerking van het collegeprogramma om het aantal weidevogelgebieden te vergroten. Wij hebben onze reactie gegeven op deze rapportage. Zo vragen wij aan de gemeente Houten om bij de provincie erop aan te dringen de weidevogelgebieden als kerngebied te bestempelen. Een tweede verzoek is het hebben van voldoende budget om zwaar beheer in deze gebieden te kunnen toepassen. Bovendien is meer daadkracht gewenst, want de tijd dringt.

Van pacht naar huurovereenkomst

WEVS heeft voor het gebied De Hoon een huurovereenkomst met de gemeente Houten afgesloten. Hiermee zijn we overgegaan van een losse pachtovereenkomst per jaar naar een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd. Met de huurovereenkomst is de pachtovereenkomst komen te vervallen.

Activiteiten

Activiteitenmarkt Het Rond Houten

Op 6 september 2026 vond de jaarlijkse activiteitenmarkt op het Rond in Houten plaats. WEVS en de werkgroep weidevogelbescherming van de Milieuwerkgroep Houten stonden er met een kraam. Met informatiemateriaal, posters, opgezette weidevogels en schoolplaten trokken wij de aandacht van vele geïnteresseerde Houtenaren. Er bleek ook veel serieuze belangstelling om vrijwilliger te worden. Er zijn enkele afspraken met hen gemaakt voor het meewerken aan weidevogelbescherming. Kortom, alle reden deze jaarlijkse activiteit volgend jaar weer te doen. (foto René van den Brandt)

Excursie De Kroon

WEVS doet elk jaar mee met de nationale vogelweek van Vogelbescherming Nederland. Zo ook dit jaar op 18 mei 2025. We bezoeken dan De Kroon. Dit keer met 17 belangstellenden. Zij kregen een mooi zicht vanaf de Houtense wetering op het gebied. Het aantal Kieviten en grutto's viel dit jaar tegen. Toch was er genoeg te bewonderen, zoals een visdief met een heerlijke lunchhap.

Financiën

Verpachting van de weidegrond

Jaarlijks blijft er een klein positief verschil over tussen de pachtsom die door de pachters (gebroeders Sturkenboom voor De Kroon en veehouderij Miltenburg voor De Hoon) aan WEVS wordt betaald en de pachtsom die WEVS afdraagt aan de gemeente. Het verschil tussen pachtinkomsten en pachtafdracht wordt gebruikt om kleine werkzaamheden, aanschaf van onderhoudsmaterialen en algemene kosten te dekken en een klein eigen vermogen voor WEVS op te bouwen. De pachtsom van € 3.700,- voor het weidevogelgebied De Kroon over het voorgaande jaar is niet in 2025 maar op 01-01-2026 betaald. Het gelabelde budget Weidevogelbeheer is met € 1.033,75 afgenomen door vergoeding uitgesteld maaibeheer.

Financiële verantwoording

De inkomsten en uitgaven van de stichting staan in onderstaande overzichten vermeld. Daarnaast staan in dit overzicht ook de gelabelde gelden vermeld van de vrijwilligers weidevogelbeheer, de voormalige Vogelwacht afdeling Nieuwegein en Weidevogelbeheer De Hoon. De stichting beheert de financiën voor deze gelabelde gelden, de bedragen zijn gelabeld in onze boekhouding en worden alleen aan in dit gebied gekoppelde activiteiten of uitgaven benut.

BEGROTING 2025			
INKOMSTEN		UITGAVEN	
Te ontvangen pacht De Kroon	€ 5.094,00	Onderhoud De Kroon	€ 500,00
Te ontvangen pacht De Hoon	€ 5.800,00	Onderhoud De Hoon	€ 250,00
		Bestuurskosten	€ 100,00
		Te betalen pacht De Kroon	€ 3.700,00
		Te betalen pacht De Hoon	€ 4.225,00
		Bankkosten	€ 200,00
		Webruimte, domeinnamen etc.	€ 50,00
		Voorlichting activiteitenmarkt	€ 40,00
Negatief saldo	€ -	Positief saldo	€ 1.829,00
Totaal	€ 10.894,00	Totaal	€ 10.894,00

REALISATIE 2025

INKOMSTEN		UITGAVEN	
Ontvangen pacht De Kroon	€ 5.094,00	Onderhoud De Hoon	€ 262,37
Ontvangen pacht De Hoon	€ 5.800,00	Bet. Pacht gem. Houten De Hoon	€ 4.224,40
		Bankkosten	€ 167,79
		Webruimte en hosting	€ -----
		Voorlichting kraam activiteitenmarkt 2025	€ 17,50
		Uitgesteld maaibeheer M. Miltenburg	€ 1.033,75
Negatief saldo		Positief saldo	€ 5.188,19
Totaal	€10.894,00	Totaal	€ 10.894,00

BALANS BOEKJAAR 2025 (31-12-2025)

		ACTIVA	
		31-12-2025	31-12-2024
Liquide middelen	Bank; saldo per 31 december 2025	€ 27.701,84	€ 22.518,83
Totaal		€ 27.701,84	€ 22.518,83

		PASSIVA	
		31-12-2025	31-12-2024
Passiva	Vermogen Stichting	€ 16.271,79	€ 13.755,03
	Nog te betalen pacht 01/04-31/12-2025 aan gemeente Houten De Kroon	€ 2.775,00	€ 2.775,00
	Nog te bet. pacht 1/4-'24 - 31/03-'25 Gem.Houten De Kroon	€ 3.700,00	
	Gelabeld budget weidevogelbeheer (Wvb)	€ 2.512,83	€ 3.546,58
	Gelabeld budget gelden Vogelwacht Utrecht (VWU)	€ 2.442,22	€ 2.442,22
	Gelabeld budget gelden weidevogelgebied De Hoon	€ -	€ --
		€ 27.701,84	€ 22.518,83

31 december 2025

Penningmeester Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk: Jaap ten Boer

Bijlage 1 Weidevogelgebied De Kroon - Vitens 2025

Tien jaar geleden heeft de Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk het beheer van het gemeentelijk weidevogelreservaat de Kroon op zich genomen. Er broedden toen vier soorten en elf paar vogels. Enkele jaren later is het naast De Kroon gelegen waterwingebied van Vitens ook ingericht voor weidevogels. Daar broedde toen nog geen enkele vogel.

In het lustrum jaar 2025 broedden er in het gecombineerde gebied een twintig soorten vogels met in totaal ongeveer zeventig broedparen!

Wij kunnen dus stellen dat door het gevoerde beheer, de terreinaanpassingen, de gemeente Houten, Vitens, WEVS, de pachters en de vele vrijwilligers het mogelijk was een grote impuls te geven aan de (weide)vogels in het gebied.

De greppel inundatie systemen, plasdrassen, broedeilanden en de geleidelijke overgang naar een bloemrijk grasland maakten dat het gebied steeds aantrekkelijker werd voor de weidevogels, mede door de sterke toename van de aantallen insecten en een rijk bodemleven. Voor een overzicht van de ontwikkelingen in het gebied in de afgelopen tien jaar kun u onze website bezoeken op www.wevs.nl

De vogels in 2025

2025 is geen goed jaar voor de weidevogels op de Kroon/Vitens. Er zijn slechts een aantal grutto's teruggekomen. Ook het aantal tureluurs en Kieviten nam af. Velen hebben nesten met eieren gehad maar slechts één paar grutto's heeft jongen gekregen en ook zijn er vrijwel geen jonge tureluurs en Kieviten. Er is – naar alle waarschijnlijkheid - sterke predatie geweest in het ei-stadium. Wij vermoeden vooral door kraaiachtigen maar er zijn veel meer mogelijkheden. Ook zijn er slechts één-twee paar slobbeenden.

Een hoogtepunt was het succesvol broeden van veel kluten op de gerenoveerde broedeilanden. Buiten de broedvogels die hier beneden worden behandeld waren er de gebruikelijke passanten zoals watersnippen, bokjes, witgatjes, groenpootruiters, paapjes en tapuiten.

Grutto

Helaas waren er dit jaar slechts drie paar grutto's (tegen acht -tien paar in de afgelopen jaren) in het gebied (op de kaart één op V1, en twee op V2.2). Een paar heeft vier jongen grootgebracht. Wij hebben geen verklaring voor deze sterke afname, omdat elders in Houten er "normale" aantallen grutto's waren.

Tureluur

De gebruikelijke acht-tien paar tureluurs waren aanwezig. Het lijkt alsof er geen enkel jong vliegvlug is geworden.

Kievit

Ook deze waren met ongeveer vijftwintig paar op het normale niveau van de afgelopen jaren. Slechts één jong is vliegvlug geworden uit een laat legsel.

Overzicht broedvogels de Kroon/Vitens

In onderstaande tabel staan de aantallen broedparen en tussen haakjes het broedsucces (het aantal broedparen waarvan er sterke vermoedens zijn dat tenminste een jong is grootgebracht).

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Grutto	9-10 (2?)	7 (5)	5-6 (4-5)	7-9 (3)	10 (?)	4-5 (0)
Kievit	19-1	21 (10)	23 (15)	27 (5)	30 (?)	25 (1)
Tureluur	9 (3-5)	13 (5)	11-6	8-10 (3)	10 (?)	18 (0)
Scholekster	1-0	1-2 (0)	1 (1)	1 (0)	2 (0)	0 (0)

Kluut

Op de broedeilanden zaten elf paar kluten op nest. Dat is voor het binnenland een grote populatie. Tenminste vijftwintig jongen groeiden op wat waarschijnlijk te danken is aan de collectieve, zeer fanatieke verdediging van de ouders tegen predatoren. Ook onderling was er agressie tussen de kluten, die elkaars jongen soms bedreigden.

Kleine plevier

Dit jaar waren er drie paartjes wat gebruikelijk is. Slechts een jong is grootgebracht op het grote broedeiland.

Watervogels

Bijzonder was een zeer broedverdacht vrouwtje wintertaling bij de plasdras. Er waren slechts twee paar slobbeenden, diverse wilde eenden, en een enkel paar kuifeenden. Een viertal meerkoeten paartjes hadden geen broedsucces en evenmin het paartje waterhoen wat op het kleine eiland een nest had.

Visdief

Zoals alle jaren verblijven er visdiefjes in het gebied. Dit jaar heeft voor het eerst een paartje gebroed tussen de kluten op het grote eiland. Waarschijnlijk is er tenminste één jong uitgevlogen.

Zangvogels

Een witte kwikstaart heeft succesvol op het broedvlot in de plasdras van Vitens gebroed. Een tweede paar broedde achterop Vitens. Ook die kregen jongen. Er handhaaft zich een mooie populatie van vier-vijf paar gele kwikstaarten op het gebied van Vitens. Zij hadden meerdere legsel, s die vaak succesvol waren. Dat geldt ook voor de twee-drie paartjes graspiepers.

In het riet langs de sloten verbleven tenminste zes zingende kleine karekieten en twee bosrietzangers. Een langdurig aanwezig paartje rietzangers heeft geen broedsucces gehad. Twee paar rietgorzen hebben jongen zien uitvliegen.

Het beheer

Het grasland op de Kroon is op de gebruikelijke manier beheerd: geen bemesting, twee snedes en nabegrazing door schapen. De sterke ontwikkeling van de moeras vegetatie op de plasdras blijft een punt van serieuze aandacht. Dit jaar hebben we de plasdras eind juni laten droogvallen en twee keer laten klepelen. Het waterpeil is op een lage stand gezet en zal pas in eind februari 2026 weer op de hogere stand worden gezet.

Op de broedeilanden ontwikkelden zich in de broedtijd een grote hoeveelheid planten. Deze zijn er in het najaar zijn uitgetrokken. Vervolgens zijn de broedeilanden bedekt met zwart plastic wat er pas begin maart 2026 afgehaald gaat worden.

Gebiedsindeling de Kroon/Vitens

De Kroon bestaat uit de deelgebieden V1, V2.1, V2.2 en de plasdras (PD). Het land van Vitens bestaat uit de deelgebieden VW1, VW2, VW3, VW4, VM1, VM2, VO1 en VO2. De plasdras van Vitens is gelegen op VW4 grenzend aan de scheidingsloot met V2.2. Het puttenveld op Vitens zijn alle VW-deelgebieden.

Beheerders: Tijmen Blokhuis en Ben de Kruijff

Bijlage 2 Weidevogelgebied De Hoon 2025

Voor De Hoon was 2025 een mager jaar. Het aantal broedparen is lager dan in voorgaande jaren en het resultaat daarvan nog slechter. Het gebied – de Groene Hoon – laat positieve resultaten zijn en om die reden blijft er de hoop dat de groei in aantallen weer toeneemt.

Net als vorig jaar is ervoor gekozen geen ganzen te verjagen met de verwachting dat hun aanwezigheid de predatiedruk kon verminderen.

Dit had echter ook een negatief effect:

- het grote aantal brandganzen, die ook nog later vertrok naar de broedgebieden
- en het natte voorjaar zorgde dat de grasgroei niet op gang kwam.

Na het natte weer hebben we een lange periode warm en droog weer gehad. Dit was ook de periode dat er veel nesten uitkwamen en zo ontstond er nieuw probleem. Het plasdras was grotendeels dicht gegroeid en de greppels konden we niet nat genoeg houden met het huidige systeem. Waarschijnlijk is hierdoor een voedseltekort ontstaan, waardoor vele jonge vogels het niet gehaald hebben. Er is nog geprobeerd met de benzine-waterpomp water in een aantal greppels te krijgen, maar ook dat was onvoldoende.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Grutto	12	18		10	11	8	6	7	5/6	3
Kievit	12	11		26	33	33	26	28	20	13
Tureuur	3	4		6	5	5	5	6	5	8
Scholekster	1	1		1	1	4	3	3	3	2
Kleine plevier				1	1	2		1		

Een paar deskundige vogelkenners heeft een telling van wedevogels gedaan op het gebied naast De Hoon, de groene Hoon genaamd. Deze telling is gebaseerd op de zogenaamde Broedvogel Monitoring Project (BMP). Bij deze telling wordt het gebied onderverdeeld in territoria. Deze territoria zijn binnen een bepaalde periode – in dit geval van 6 april tot 11 juni 2025 - met voldoende tussentijd zesmaal bezocht. Tijdens de bezoeken wordt extra goed gelet op bezette nesten, op de aanwezigheid van kuikens en jonge vogels of op het gedrag van de oudervogels dat daarop duidt. Deze telling liet geen ander beeld zien dan die van De Kroon en De Hoon. Er zijn met een onzekerheidsmarge vier tureluurs en twee scholeksters succesvol uitgekomen.

Beheer van De Hoon

In overleg met de gemeente Houten en de pachter zijn in oktober 2025 alle sloten gebaggerd. Ook is in die periode het plasdras schoongemaakt. De kosten hiervan zijn door de gemeente meegenomen in het baggerproject.

Tijdens deze werkzaamheden zijn met het materiaal van het plasdras en de overgebleven grond van het Blauwe Bewoners Initiatief de grote kuilen en dammen geëgaliseerd.

Nu het plasdras is geschoond en de foeragemogelijkheden zijn geoptimaliseerd, kunnen we het opnieuw inrichten met een aantal schelpen- en zandplekken voor de kleine plevier en misschien de visdief. Het streven is de waterhuishouding in 2026 te verbeteren om een herhaling van het afgelopen seizoen te voorkomen.

Beheerder De Hoon

Peter Peek

Bijlage 3 Samenstelling bestuur

Voorzitter	Jan Buys
Penningmeester	Jaap ten Boer
Secretaris	Martin van Middelaar
Bestuurslid	Ben de Kruijff
Bestuurslid	Gerard van Zijl
Gast bestuurslid	Don Kooreman (milieuwerkgroep Houten)
Gast bestuurslid	Peter Peek (beheerder De Hoon)

Colofon

Fotomateriaal mag niet zonder toestemming van de maker worden overgenomen of gepubliceerd.

Stichting Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk

Emailadres: info@wevs.nl

Website: <https://www.wevs.nl>

Jaarverslag samengesteld en opgemaakt door het bestuur

Maart 2025